

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

Egyedül.

Áz Élet' zajló morajában,
Hullámzó ember-ár között,
Gyakorta hallok, sohajában,
Sok bús, magányos szenvedőt;
S kérde: lehet-e szomorubb,
Mint élni egyedül?

Viszhangja kél rá szavaimnak
Busongó szelek' szárnyain;
Majd gondolatim ellankadnak,
Áz Éj' rejtelmes árnyain...
Igen, igen, — még szomorubb:
Meghalni egyedül!

S vajon ki az, kit elkísérhet
Élet' halál' nagy utain
A földi társ?... De a kit Isten
Vezérel lépte' nyomain:
Élet' halálban hite nem merül;
Csak az nincs egyedül!

(y).

Örmény tárgyú képeinkről.

Merza Gyulának lapunk november havi számában az örmény tárgyú képekről írott érdekes cikke alkalmából egyik olvasónk a következőket tudatja velünk:

Merza Gyulának az örmény tárgyú képekről írott cikke kiegészítéseül megemlítem, hogy a felhozottakon kívül Kolozsvárt még egy örmény tárgyú kép van, mely jelenleg özv. dr. Csiky Jánosné tulajdona, ki viszont a pár évvel ezelőtt elhunyt özv. Hermann Jánosné szamosújvári úrnő hagyományozása révén jutott az érdekes kép birtokába. Családkép az is, mely a néhai mármarosai Hollóssy Simont és családját ábrázolja. Az előtérben, egy vánkossal kirakott karszéken ül a családfő, mellette és tőle pár lépés távolságban gyermekei. A kép festője Hollóssy József, a „Budhista káté” révén egykor

sokat emlegetett bölcsész, testvérbátyja Hollóssy Simon festőművésznek. Érdekes ez a kép azért is, mert a festő neve örmény betűkkel van a vászon egyik sarkára feljegyezve.

Van ezenkívül egy másik örmény tárgyú, illetőleg szamosújvári vonatkozású képrajz, mely br. Boyneburg nyug. uhánus kapitánytól való s jelenleg özv. Adler Szeverinné úrnő tulajdonát képezi. Br. Boyneburg, miként az olasz származású Montessori kapitány, az ötvenes években került Szamosújvárra, hol huzamosabb időn át tartózkodott. Több reprodukciója és eredeti képe maradt fenn, melyek szamosújvári örmény családok tulajdonában vannak. Ilyen például: Rafaelnek „Madonna della Seddiá”-ja és egy bibliai tárgyú kép: „Magdolna Jézus lábai előtt”, mely jelenleg a Bányai Gratianna igazgatónő tulajdonát képezi. Az Adler Szeverinné úrnő tulajdonában levő rajz a szamosújvári piac egy részletét tünteti fel az ötvenes évek végéről s különösen azért figyelemre méltó, mert egy örmény cégfelirat is fel van tüntetve rajta, a mi arra enged következtetni, hogy a régebbi időkben a szamosújvári kereskedők örmény cégtáblákkal is ellátták boltjaikat. Ugyancsak tőle való a szamosújvári fürdőről egy rajzvázlat, mely szintén az Adlerné úrnő tulajdonában van.

Lokális tárgyú képvázlata van még Ufferbach Jenő rajztanárnak, mely a szamosújvári korszolya pavillont s a körülötte folyó életet ábrázolja. Nem kevésbé érdekesek a Szongott Jakab tehetséges művész-növendék típusvázlatai az érdekesebb szamosújvári örmény alakokról. Végül, nemcsak a festői, hanem kulturtörténeti szempontból is felette érdekesek a főtéri örm. kath. templom tulajdonában levő ugynevezett fogadalmi képek, melyeknek rendezésével és leírásával a Lukácsi-árvaház buzgó felügyelője, Kapatán Márton örm. kath. lelkész foglalkozik. Egyelőre csak ezeket említem meg, de biztosra lehet venni, hogy a többi örmény kolóniákban szintén akadnak örmény tárgyú és vonatkozású képek, csak az utánuk való fáradságot és érdeklődést nem kell restelni.

Az említett képek tulajdonosai és művészei, mint értesültem, hajlandók volnának képeiket átengedni, ha létesülne valahára az „Örmény néprajzi, irodalmi és történelmi muzeum,” melynek szükségessége immár elodázhatatlan.

A mi a kizárólag vallásos jellegű, de örmény tárgyú képeket illeti, a szamosújvári főtemplomban is van egy Világosító-Szent-Gergelyt és térítő működését ábrázoló oltárkép, ilyen azonban van még a kolozsvári, zilahi, máramaros-szigeti, dési, újvidéki és állítólag a marosvásárhelyi róm. kath. templomokban. Az oltárképeket mindenütt az ottan lakó örmény családok készítették. Van azonkívül a Florián János birtokos tulajdonában is egy Szt-Gergely kép, melyet Vastagh György festett s ez is azt a jelenetet ábrázolja, midőn Szent-Gergely Tiridát királyt és családját megtéríti.

A MAGYARORSZÁGI ÖRMÉNYEK ETHNOGRÁPHIÁJA.

Irta: SZONGOTT KRISTÓF.

— Tizenhatodik közlemény. —

I. Fejezet¹⁾. Jegyadomány²⁾ és jegyajándék³⁾, melyeket Nuridsán Anna kapott.

Szamosújvárt 1725 (nőm = 1000 + 100 + 70 + 4 = 1174 + 551 = 1725) febr. 9.

A mi Urunk Istenünk, ki jót akar és az Üdvözítő Jézus Krisztus akaratjából történt ez a boldog házasság Erdélyország Gërla városában védelme alatt az anya-

¹⁾ Ezen munka VII. cikkelye („Fényezés és ennek korlátozása”) alatt is közöltem egy ilyen érdekes házassági szerződést. (L. A magyarországi örmények ethnographiája, 63—64 lap); azért ezen cikkely (XXIV.) fejezeteinek száma egygyel szaporodik.

²⁾ Pénzbeli, vagy más ingó és ingatlan vagyon, melyet leginkább a szülők leányuknak vagy más rokonok is a menyasszonynak ferjhezmenetelre alkalmával adnak. Ez a házasság után: hozomány. Így is kelengye. Kelengye annyi, mint a férjhez menő

szentegyháznak, mely segítője és oltalmazója legyen minden hívő kereszténynek, különösen pedig ezen házasságnak, — Benedek úr Ő szentségének, ki pápája az összes keresztényeknek, — Theodorovics Mihály úr főesperes-plebánosnak, kinek segédpapjai ezek: Der-Nerszesz, Der-Thorosz, Der-Nigol és Der-Hágop, — továbbá a keresztények fejedelmének: a Krisztus koronázta Károly király, — nagyságos Kristóf úr egyházi főgondnoksága, nagyságos Salamon főbíró úr, ki mellett tizenkét nagyságos tanácsnok van, — idejében.

Eljött Pelálb Miklós⁴⁾ és a tisztelendő papok s a fentírt urak jelenlétében megkérte Nuridsán Kristóftól és ennek feleségétől Sirintől (= Amata, Pulchra) dicséretes leányukat, Arankát házastársul, mely házasságot tegye Isten boldoggá. Amen.

E szerint én Kristóf és feleségem Sirin adjuk mindenekelőtt gyermekünknek Arankának Isten áldását, azután a következő arany-, ezüst- és ruhaneműt:

Egy jegygyűrűt, értéke 4 arany; 80 sing rózsaszínű hajkötőt; egy ezüst-övet, mely 40 latot nyom; egy nyakravalót („botronik“-ból); egy pár fülönfüggőt drágagyöngyökkel és lánczokkal; egy pár karpereczet („szponká“ [?]), mely 6 latot nyom; 6 sor jóféle gyöngyöt; egy pár aranyból való fonott fülönfüggőt, egy „ádámászk“-ot; egy végposztót, két arany chusácho (huzukha); négy gázi-zsebkendőt⁵⁾, négy főkötőt; egy gázi-inget, egy völegényi inget, tizenkét fehér inget; egy magyar szabású bőrrel bélelt mentét 12 ezüst gombbal; egy ágyat, két párnával; két lepedőt, melyek közül egyik kék, másik fehér; egy boroszlói nő

leánynyal; menyasszonynyal adott ajándék, tehát azon adomány, melyen az eladó leány mintegy elkelt, és így viszonyban van az eladó szóval. Ily viszony van a latin do és dos között. (Magyar akad. szótár).

³⁾ Mahlschatz, Brautschatz, Brautgeschenk. Ajándék pénzben, ékszerekben, ruhában, melyet menyasszonyának ad a völegény. Örményül „ereszesur“.

⁴⁾ Fehér Miklós. L. Szongott Kristóf: A magyarországi örmény családok genealogiája, 143 lap.

⁵⁾ Gázi — gázból való, félselyem.